

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 27/2012 vp

Valtioneuvoston kirjelmä komission tiedonannosta (Eurooppa 2020 -strategiaa tukeva talousarvio) ja ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (monivuotinen rahoituskehys 2014—2020), ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (omat varat), ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (omien varojen päätöksen soveltaminen), ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (omien varojen käyttöön asettaminen) sekä luonnoksesta Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission väliseksi toimielinten sopimukseksi (toimielinten talousarvioyhteistyö)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 26 päivänä lokakuuta 2012 lähettänyt jatkokirjelmän 5. VM 25.10. komission tiedonannosta (Eurooppa 2020 -strategiaa tukeva talousarvio) ja ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (monivuotinen rahoituskehys 2014—2020), ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (omat varat), ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (omien varojen päätöksen soveltaminen), ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (omien varojen käyttöön asettaminen) sekä luonnoksesta Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission väliseksi toimielinten sopimukseksi (toimielinten talousarvioyhteistyö) asiassa U 40/2011 vp maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Suuri valiokunta on lisäksi 7 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt jatkokirjelmän 6. VM 01.11.2012 ja 9 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt jatkokirjelmän 7. VNK 09.11.2012 mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Martti Anttinen ja budjettimeuvos Rauno Lämsä, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Aulikki Hulmi, maa- ja metsätalousministeriö
- johtaja Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- professori Jyrki Niemi, MTT Taloustutkimus
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnot MmVL 13/2011 vp ja MmVL 16/2012 vp. Asiaa on käsitelty aikaisemmin tunnuksella E 36/2011 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Neuvottelutilanne

Rahoituskehysneuvotteluissa on kartoitettu Tanskan puheenjohtajuuskaudella keväällä 2012 kaikkien jäsenvaltioiden tavoitteet ja prioriteetit. Viime kuukausien ajan neuvottelut ovat keskittyneet teknisempiin yksityiskohtiin, sillä konkreettisista luvuista neuvottelemiselle ei ole ollut riittävää kannatusta eikä puheenjohtajavaltio Kypros ole sitä siksi yrittänyt.

Eurooppa-neuvoston pysyvä puheenjohtaja ilmoitti elokuussa kutsuvansa koolle ylimääräisen, yksinomaan rahoituskehyksiin keskittyvän huippukokouksen 22.—23.11., mikä osaltaan lykkäsi neuvotteluaiakataulua. Lisäksi syksyn alussa selvisi nopeasti, että lukuja tai lukuhaarukoita ei haluta käsittelyyn ennen lokakuun Eurooppa-neuvoston kokousta, jotta ne eivät pääsisi sekoittamaan kyseisen huippukokouksen asiaa.

Elokuun lopussa Kypros kuitenkin otti jatkovalmistelun lähtökohdaksi sen, että komission ehdottamaa rahoituskehysten kokonaistasoa on leikattava ja leikkauksia on tehtävä kaikissa meno-otsakkeissa. Kyproksen lähtökohta vastaa Suomen samoin kuin nettomaksajaryhmän muiden jäsenien kantaa. Leikkauksia vastustavat erityisesti niin sanottu koheesiomaiden ryhmä (Bulgaria, Espanja, Kreikka, Liettua, Latvia, Malta, Portugali, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Unkari, Viro ja tuleva jäsenvaltio Kroatia).

Neuvoston puheenjohtajan neuvottelulaatikko

Rahoituskehyksen kokonaistaso tai otsakekohtaiset tasot sekä eräät muut määrälliset ja laadulliset perustekijät ovat neuvoston kiertävän puheenjohtajan mukaan käytettävissä viimeistään 31.10.2012. Tässä vaiheessa puheenjohtaja ehdottaa rahoituskehysten loppuratkaisun keskeiset elementit sisältävään, Tanskan kaudelle työs-

tettyyn niin sanottuun neuvottelupaketti-asiakirjaan muutoksia erityisesti asiakirjassa esitettyjen vaihtoehtojen määrän karsimiseksi. Puheenjohtaja esittää jatkotyön lähtökohdaksi sitä, että komission ehdottamaa kokonaistasoa tulisi leikata sekä rahoituskehyksen sisällä että ulkopuolella ja leikkauksia tulisi tehdä kaikissa meno-otsakkeissa. Suomi kannattaa molempia tavoitteita.

Yleistä

Neuvottelulaatikon johdannossa käsitellään rahoituskehyksiin liittyviä yleisempiä kysymyksiä, kuten jäsenvaltioiden talouksien vakautustoimien huomioimista tulevassa rahoituskehysessä, varojenkäytön eurooppalaista lisäarvoa, rahoituskehyksen merkitystä Euroopan irrottamisessa kriisistä ja varojenkäytön yhteensopivuutta EU 2020 -strategian kanssa.

Neuvottelulaatikon yleisessä osiossa soviin myöhemmin rahoituskehyksen kokonaistasosta.

Menot

Alaotsake 1 a — Kasvua ja työllisyyttä tukeva kilpailukyky

Neuvottelulaatikossa ehdotetaan, että lähtökohdana olisi jatkossakin tutkimus- ja kehitystoiminnan laatuvarusteisuus. Lisäksi korostetaan tarvetta ohjelmien hallinnon yksinkertaistamiseen, jotta mahdollisimman monilla pienillä ja keskisuurilla yrityksillä olisi mahdollisuus osallistua ohjelmaan.

Neuvottelulaatikossa käsitellään myös Verkojen Eurooppa -rahoitusvälinettä sekä vaihtoehtoa hallita välineen kautta 10 mrd. euroa koheesiovaroja, jotka korvamerkittäisiin liikennesektorille koheesiomaissa. Puheenjohtaja esittää myös, että neuvottelulaatikossa täsmennettäisiin rahoituksen jakautuminen eri sektorien (liikenne, energia, it) kesken.

Neuvottelulaatikossa ehdotetaan lisäksi, että niin sanotut suuret hankkeet (Galileo, ITER ja

GMES) sijoitetaan yhteisen määrärahojen enimmäisrajan sisälle 1 a alaotsakkeeseen.

Alaotsake 1 b — Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus

Neuvottelulaatikko sisältää kaikki keskeisimmät yksityiskohtaiset koheesiovarojen vaihtoehtoiset allokatiokriteerit, enimmäismäärä prosenttiosuutena BKT:sta, turvaverkkojärjestelyt ja yhteisrahoitusosuuksien määrät. Mukana on myös vaihtoehto vähävaraisten ruoka-avun mahdollisesta jatkamisesta. Puheenjohtaja esittää, että koheesiovarojen ylisuuren kasvun patoamiseen tarkoitettu ns. käänteinen turvaverkko poistettaisiin neuvottelulaatikosta.

Syrjäisimpien ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden lisämäärärahaksi puheenjohtaja esittää mahdollisuutta, jonka mukaan määräraha voisi olla suurempikin kuin komission esittämä 20 euroa asukasta kohti vuodessa.

Otsake 2 — Kestävä kasvu: luonnonvarat

Neuvottelulaatikko sisältää muun muassa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet, otsakkeen nykyisenkaltaisen jaon kahteen pilariin, molemmille pilareille allokoidun kokonaisrahoituksen, suorien tukien jäsenmaiden välisen tasaamisen päälinjat, ehdotuksen suorien tukien tason asteittaisesta alentamisesta kehyskauden aikana, suorien tukien viherryttämistä koskevat päälinjat, tilakohtaista tukikattoa koskevan ratkaisun pääkohdat, rahoituskuria koskevat päälinjat (menetelmä, jolla yhteisen maatalouspolitiikan rahoittamiseen käytettävät määrät eivät ylitä monivuotisessa rahoituskehyksessä asetettuja vuotuisia enimmäismääriä), pääsäännöt pilarien välisestä joustosta, maaseudun kehittämisvarojen yleiset jakoperusteet ja osarahoitustasot sekä komission ehdotuksesta poiketen ehdotuksen maatalouden markkinakriisirahaston sijoittamisesta 2 otsakkeeseen.

Valtioneuvoston kanta

Suomi pyrkii tasapainoiseen loppuratkaisuun, jossa Suomen jäljempänä mainitut prioriteetit ja tavoitteet otetaan huomioon mahdollisimman laajasti. Suomen aiemmat kannat rahoituskehys-

neuvotteluita koskeviin kysymyksiin ovat voimassa jäljempänä tarkennettuina.

Suomi tukee tavoitetta saavuttaa rahoituskehysistä sopu vuoden 2012 loppuun mennessä.

Suomen tavoitteena on komission ehdotusta matalampi kokonaistaso, noin 1 prosentti EU:n BKT:sta maksusitoumusmäärärahoina. Suomi arvioi, että tämän tavoitteen mukaisesti komission muutetun ehdotuksen sitoumusmäärärahoista tulisi vastaavasti leikata noin 130 mrd. euroa (vuoden 2011 hinnoin). Kokonaistasotavoitteen saavuttamiseksi Suomi on valmis leikkaamaan kaikista rahoituskehysten otsakkeista. Suomen tavoitteena ei ole tasasuuruiset säästöt kaikissa menokohteissa, vaan Suomi katsoo, että ne tulee kohdentaa aloille, joiden tuottama eurooppalainen lisäarvo on vähäinen tai joilla varojen aikaisempi käyttö on osoittautunut tehottomaksi, sekä aloille, joille komissio ehdottaa suurinta kasvua suhteessa nykyiseen kehyskauteen.

Yhteisellä maatalouspolitiikalla tulee turvata maataloustuotannon toimintaedellytykset koko yhteisön alueella. Etenkin maaseudun kehittämisrahoituksen tason jatkuvuus on Suomelle keskeinen kysymys. Suomen tavoitteena on säilyttää nykyisen kehyskauden suhteellinen osuutensa maaseudun kehittämisrahoituksesta (2,3 %). Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen siitä, että jäsenvaltioiden välistä suorien tukien jakaumaa tasoitetaan. Sen sijaan Suomi suhtautuu kielteisesti puheenjohtajan neuvottelulaatikkoon sisältyvään ajatukseen yhteisen maatalouspolitiikan I pilarin suorien tukien asteittaisesta alentamisesta.

Alue- ja rakennepolitiikassa Suomelle on erityisen tärkeää Itä- ja Pohjois-Suomen erityisolosuhteiden huomioiminen. Suomen tavoitteena on pysyvien olosuhdehaittojen huomioiminen turvaamalla pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoitus ja asemoimalla Itä-Suomi soveliaimpaan tukiluokkaan.

Suomi katsoo myös, että koheesiopoliittisen rahoituksen tarvittavien säästöjen tulee kohdentua tasapainoisesti eri alueiden kesken. Suomi katsoo, että neuvotteluissa tarvitaan useita välineitä oikeudenmukaisten säästöjen aikaansaamiseksi, kuten asettamalla rahoitukselle jä-

senvaltion BKT:oon perustuva enimmäismäärä ja niin sanottu käänteinen turvaverkko, joka es-

täisi yksittäisen jäsenvaltion tukien ylisuuren kasvun.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valiokunta toteaa, että neuvotteluita on käyty Tanskan puheenjohtajakaudella laaditun ja Kyproksen edelleen kehittämän neuvotteluasiakirjan eli ns. neuvottelulaatikon pohjalta. Neuvottelulaatikkoon on sisällytetty loppuratkaisun kannalta keskeiset asiat. Neuvottelujen taustalla on kuitenkin koko ajan myös komission alkupe-
räinen rahoituskehys ehdotus, jota komissio täydensi 6.7.2012 antamalla oman muutetun ehdotuksensa rahoituskehyyksi. Komission muutetussa ehdotuksessa, joka on luonteeltaan lähinnä tekninen, otetaan huomioon uusimmat kasvunusteet ja Kroatian liittyminen unioniin. Puheenjohtajamaa esittää nyt rahoituskehyyksen kokonaistason komission esitykseen verrattuna yhteensä noin 50 miljardin euron leikkauksia kaikkiin meno-otsakkeisiin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston kannan mukaan rahoituskehyyksen tulee heijastaa kansallisten budjettien vaikeaa tilaa ja entisestään vahvistuvia budjettikurvaatimuksia. Siinä kannatetaan kurinalaista rahoituskehyyksen tasoa tavoitteena noin 1 prosentin maksusitoumusmäärärahojen kokonaistaso EU-maiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta ja vastaavasti noin 130 miljardia euroa komission ehdotusta matalampi menotaso. Tuolloin nettomaksajana olevan Suomen maksut EU-budjettiin myös alenisivat komission esitykseen verrattuna 1,9 miljardilla eurolla. Nettomaksajan asema on tullut maallemme taloutemme vahvan aseman kautta.

Kokonaistasotavoitteen saavuttamiseksi Suomi on valmis leikkaamaan kaikista rahoituskehyyksen otsakkeista. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että valtioneuvoston kannan mukaan Suomen tavoitteena eivät ole tasa-suuruiset säästöt kaikissa menokohteissa, vaan

säästöt tulee kohdentaa aloille, joiden tuottama eurooppalainen lisäarvo on vähäinen tai joilla varojen aikaisempi käyttö on osoittautunut tehottomaksi, sekä aloille, joille komissio ehdottaa suurinta kasvua suhteessa nykyiseen kehyskauteen.

Valiokunta toteaa, että EU:n sisäinen tukijakauma perustuu yli 20 vuoden tuotantohistoriaan eikä se vastaa 27 erilaisen jäsenmaan muuttuvilla markkinoilla toimivan maatalouden vaatimuksiin. Hallitusohjelman mukaisesti neuvotteluiden tavoitteena tulee olla, että EU:n maatalouspolitiikkaa korjataan oikeudenmukaisemmin sekä paremmin eri jäsenmaiden ja alueiden erityispiirteitä ja ilmastollisia tuotanto-olosuhteita huomioivaan suuntaan. Suomen tavoitteena tulee olla EU:n ja kansallisten tukien suuntaaminen Suomen maatalouden erityistarpeet huomioon ottaen. Maamme tuotanto-olosuhteissa olevat luonnonolosuhteista johtuvat erot, jotka eivät ole muuttuneet maamme EU-jäsenyyden aikana, tulee tasata tukijärjestelmien kompensatioilla. EU tarvitsee luonnonolosuhte-
eroja tasaavaa maatalouspolitiikkaa.

Valiokunta painottaa maailman ruokaturvan, puhtaiden kotimaisten raaka-aineiden ja maamme elintarviketalouden omavaraisuuden keskeistä merkitystä maamme elintarviketaloudessa. Suomen maantieteellinen asema muodostaa saavutettavuudellaan saarekkeen EU-alueella. Lisäksi uusiutuviin luonnonvaroihin perustavalla biotaloudella on tulevaisuudessa erittäin keskeinen asema niin maamme kuin EU:nkin talouden kokonaiskehityksen kannalta. Perheviljelmien perustuvan monipuolisen ja kannattavan maataloustuotannon tulee voida jatkua kaikilla Euroopan alueilla. Tukien tulee varmistaa maataloutemme kannattavuus koko maassa. On välttämätöntä, että rahoituskehyspäätöksessä mahdollistetaan kansallisten tukien maksuvaltuuksien lisääminen kompensoimaan EU-rahoituk-

sen mahdollista pienenemistä, niin etteivät maatalous ja maaseutu kärsi tehdyistä ratkaisuista. Valiokunta kannattaa vähävaraisten ruoka-aputoimenpiteiden jatkamista, mutta edellyttää niitä koskevan järjestelmän kehittämistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tarvitsemansa raaka-aineet maamme elintarviketeollisuus hankkii pääosin kotimaiselta maa- ja puutarhataloudelta. Kuljetuskustannusten takia merkittävä osa elintarviketeollisuudestamme on myös riippuvainen kotimaisesta raaka-aineesta. Elintarviketeollisuus on sekä tuotannon bruttoarvolla että arvonlisäyksellä mitattuna Suomen viidenneksi suurin teollisuudenala.

Valiokunta toteaa, että jo komission nykyinen ehdotus EU:n rahoituskehykseksi vuosille 2014—2020 jäädyttäisi maatalous- ja maaseudun kehittämismenojen tason (koko kaudella 375 miljardia euroa) nimellisesti lähelle vuoden 2013 tasoa. Maatalouspolitiikan I pilarin suorien tukien ja markkinatoimien osuus olisi 283 miljardia euroa eli 75 prosenttia ja II pilarin maaseudun kehittämistukien osuus 92 miljardia euroa eli vajaat 25 prosenttia. Puheenjohtajamaa ehdottaa komission esittämän maatalousbudjetin leikkaamista 6,8 miljardilla eurolla, josta I pilariin kohdistuva leikkaus olisi 5,65 miljardia euroa ja II pilarin leikkaus 1,15 miljardia euroa. Puheenjohtajamaan ehdotuksen mukaan maatalouspolitiikan I pilarin suorien tukien ja markkinamenojen osalta alennus on noin 2 prosenttia ja II pilarin maaseudun kehittämisen osalta 1,27 prosenttia.

Komission mukaan nykyinen modulaatio (tukien siirto I pilarin suorista tuista II pilarin tukiin) säilytettäisiin uudella rahoituskehyskaudella vuoden 2013 tasolla eli 10 prosentissa. Puheenjohtajamaa on sitä vastoin esittänyt modulaatioprosentin nostamista 15 prosenttiin. Komissio ehdottaa lisäksi 3,5 miljardin euron suuruisen summan ohjaamista maatalouteen budjetin ulkopuolisesta Maatalouden kriisirahastosta, mikä sinänsä voisi selkeyttää varojen hallinnointia. Viimeksi mainittua määrää puheenjohtajamaa Kypros esittää kuitenkin pienennettäväksi 1,5 miljardiin euroon. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Kyproksen esitys leikkaisi

maatalouden ja maaseudun kehittämismenoja yhteensä 8,8 miljardilla eurolla.

Valiokunta toteaa, että Suomella on koheesio-politiikassa puolustettavanaan Itä- ja Pohjois-Suomen erityisrahoitus osana syrjäisimpien ja pohjoisten harvaanasuttujen alueiden rahoitusta. Suomen pysyvät olosuhdehaitat tulee ottaa huomioon turvaamalla pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoitus ja asemoimalla Itä-Suomi soveliaimpaan tukiluokkaan. Komissio ehdottaa tuen tasoksi 20 euroa/asukas/vuosi nykyisen kauden tason ollessa 35 euroa/asukas/vuosi. Valiokunta katsoo, että Suomen tavoitteena tulee olla pysyvien olosuhdehaittojen huomioiminen turvaamalla pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoitus ja asemoimalla Itä-Suomi soveliaimpaan tukiluokkaan. Itä-Suomi onkin puheenjohtajamaan ehdotuksessa siirretty siirtymäalueluokasta kehittyneiden alueiden luokkaan, mikä on Suomen saaman rahoituksen saannon kannalta myönteinen vaihtoehto. Suomelle on hyvin tärkeää, että puheenjohtajan esittämä ratkaisu säilyy osana loppuratkaisua.

Valiokunta toteaa, että hallintomenettelyjen osalta puheenjohtajamaa on tyytynyt toteamaan, että leikkauksia tulee tehdä, mutta ei ole antanut euromääräistä esitystä. Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi pitää tärkeänä, että hallintomenojen osuus rahoituskehyksen sisällä ei nouse nykytasostaan (n. 6 prosenttia) EU:n menoista ja että hallintomenoissa on mahdollisuuksia lisäsäästöihin. Valiokunta pitää välttämättömänä, että byrokratiaa karsitaan voimakkaasti ja että hallintomenoja supistetaan tuntuvasti nykyisestä.

Erityiskysymyksiä

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että puheenjohtajamaa on ehdottanut sinänsä suuria, mutta muihin leikkauksiin verrattuna suhteellisesti pienempiä leikkauksia maatalousmenoihin (komission ehdotuksessa maatalousmenot on jäädytetty vuoden 2013 tasolle). Kun tämänhetkisen neuvottelutilanteen pohjalta on mahdollista, että myös maatalousmenoja joudutaan alentamaan, valiokunta katsoo selkeäksi prioriteetiksi

2 otsakkeessa maaseudun kehittämisvarat, jotka ovat olleet Suomelle keskeisiä liittymissopimuksestamme alkaen. Valiokunta korostaa sitä, että maaseudun kehittämisrahoitus tukee suoraan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita maaseudulla, siksi sen tulee olla tulevan rahoituskauden tärkeä painopiste. Nykyinen suhteellinen osuus EU:n maaseudun kehittämisvaroista (2,3 prosenttia) tulee turvata tulevalla kehyskaudella nykyisellä euromääräisellä tasolla. Pienempänä pahana on painottaa mahdollisia leikkauksia maatalouden suoriin tukiin ja markkinointimenoihin. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että maatalousmenojen muutosten tarkempi kohdentaminen ja maaseudun kehittämiseen osoitettavien varojen jako jäsenvaltioiden kesken ratkaistaan todennäköisesti vasta neuvotteluiden loppuvaiheessa.

Valiokunta toteaa, että maaseudun kehittämisvaroilla on kyetty osaltaan tasaamaan epäedullisista luonnonolosuhteistamme aiheutuvia haittoja. Suomen suhteellinen saanto maaseudun kehittämisvaroissa on ollut laskennallista maksuosuutta korkeampi (koko tällä kehyskaudella noin 2 miljardia euroa). Lisäksi Suomi on panostanut maaseudun kehittämiseen muita jäsenmaita enemmän kansallisen osarahoituksen muodossa.

Valiokunta katsoo, että maaseudun kehittämiseen osoitettavien varojen jaossa on otettava huomioon objektiiviset kriteerit, esimerkiksi maiden LFA-, metsä- ja Natura-alat. Tukivarojen aikaisemmassa käytössä on otettava huomioon koko kausi 2007—2013 eikä vain vuotta 2013. Tällöin mm. Suomea, joka on heti kauden alusta panostanut maaseudun kehittämiseen, ei aseteta varojen jaossa heikompaan asemaan. Valiokunta painottaa maamme maatalouden rahoitukseen liittyvien EU-ratkaisujen suurta merkitystä myös maaseutumme yleisen kehityksen kannalta.

Valiokunta toteaa, että ehdotus viherryttämisestä toteutuessaan sitoisi merkittävän osan suorasta tuesta (30 prosenttia). Se ei saa luoda pelkästään lisäbyrokratiaa, jonka ympäristönsuojelliset vaikutukset jäävät vähäisiksi. Viherryttämisen suurimmat huolet liittyvätkin säännösten

monimutkaistumiseen sekä valvontatarpeen lisääntymiseen. Lisäbyrokratian estämisen ohella tärkeää on myös, että tuotannonrajoitteita mahdollisesti asetettaessa alueiden ja jäsenmaiden erilaiset luonnonolosuhteet otetaan huomioon. EU:n pohjoisimmat alueet tuleekin jättää laajasti komission ehdottaman viherryttämisen ulkopuolelle.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komission esitys I pilarin ns. CAP-tulotukien maksamisesta nykyistä tasaisemmin jäsenmaiden kesken ei juuri muuttaisi Suomen saamaa tukimäärää. Koska Suomessa hehtaarituki on alle 90 prosenttia EU-27:n keskiarvosta, Suomen suorien tukien kokonaismäärä nousisi komission laskelmissa tasaamisen myötä 2,4 miljoonaa euroa rahoituskauden 2014—2020 aikana.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että Suomen EU:lta saamaan kokonaistukeen eniten vaikuttava tekijä tulee olemaan mahdolliset muutokset II pilarin maaseudun kehittämistuissa, koska niiden osuus koko tukimäärästä on Suomessa moniin muihin EU-maihin verrattuna selvästi suurempi. II pilarin tuet koostuvat Suomessa valtaosin hehtaariperusteisesta ympäristötuesta ja luonnonhaittakorvauksesta. Maatalouspolitiikan II pilarin tukien turvaamisen ohella Suomelle on tärkeää, että luonnonhaittakorvauksen ja ympäristötuen nykyiset kansalliset osarahoitusmahdollisuudet säilytetään. Tällä hetkellä Suomi maksaa kyseisistä tuista noin 72 prosenttia suoraan omasta budjetistaan. Komissio ei ole vielä esittänyt selkeää mallia näiden Suomen kannalta tärkeiden tukien jaosta jäsenmaiden kesken.

Valiokunta toteaa, että Suomessa maatalouden kohdistuvalla tuella sekä sen luonteella ja määrällä on ollut koko EU-jäsenyyden ajan keskeinen rooli maatalouden tulotason turvaamisessa maan eri osissa ja tuotantosuunnissa. Vuonna 2011 tukien kokonaismäärä oli noin 2 miljardia euroa, mikä vastasi 37 prosenttia maatalouden kokonaistuotosta. EU:n kokonaan rahoittamat sekä osarahoittamat tuet muodostavat Suomen maatalouspolitiikan perustan. Niiden osuus on ollut viime vuosina noin 70 prosenttia maatalouden saamasta kokonaistuesta. Näitä tukimuotoja

ovat unionin kokonaan rahoittamat I pilarin CAP-tulotuet (540 miljoonaa euroa) sekä unionin osaksi rahoittamat II pilarin tuet, joista rahallisesti merkittävimmät ovat luonnonhaittakorvaus (420 miljoonaa euroa) ja maatalouden ympäristötuki (350 miljoonaa euroa). Näillä tuilla on erittäin suuri merkitys maatalouden kokonaistulonmuodostuksessa, jossa tavoitteena tulee olla tukitasojen säilyttäminen nykyisellä tasolla ja alkutuotannon aseman vahvistaminen elintarvikeketjussa. Edellä on jo todettu kotimaisten raaka-aineiden merkitys maamme elintarviketeollisuudelle.

Edellä esitettyyn ja aikaisempiin lausuntoihin viitaten valiokunta pitää välttämättömänä, että uudistuksen lähtökohtana on, että yhteisellä maatalouspolitiikalla turvataan perheviljelmiin perustuvan monipuolisen maataloustuotannon jatkuminen kaikilla Euroopan alueilla. Uudistus ei saa heikentää maamme eri alueille tyypillisten ja perinteisten tuotannonalojen toimintaedellytyksiä ottaen huomioon myös maamme ilmastolliset olosuhteet ja kasvien kasvuvyöhykkeet.

Valiokunta korostaa sitä, että muutokset Suomen rahoitusosuudessa EU:n maatalousbudjetista ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan rakenne vuoden 2013 jälkeen vaikuttavat myös kansallisten tukien merkitykseen Suomen tulevassa tukijärjestelmässä. Kokonaan kansallisesta budjetista rahoitettavien maataloustukien valmistelu odottaa ratkaisuja EU:n seuraavasta rahoituskaudesta, sillä Suomen kansallinen tukijärjestelmä on sovitettava yhteen uuden EU:n maatalouspolitiikan kanssa. Neuvottelut Etelä-Suomeen eli A- ja B-tukialueelle maksettavan kansallisen 141-tuen jatkosta käydään samanaikaisesti EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen kanssa. Tukea maksetaan Etelä-Suomessa pääasiassa nauta-, sika- ja siipikarja- sekä puutarhatiloille. Erityisesti nautakarjatilojen taloudessa 141-tuilla on huomattava merkitys. Valiokunta korostaa samoin pohjoisen tuen (artikla 142) suurta merkitystä. Sen vaikuttavuutta arvioidaan viiden vuoden väliajoin.

Valiokunta kiinnittää tässäkin yhteydessä huomiota siihen, että EU:lta Suomeen palautuvista rahoista maatalouden osuus on selkeästi suurin, liki 70 prosenttia. Suomen nettomaksu-aseman kannalta erittäin tärkeä on maaseudun kehittämisrahoitus, jossa Suomi saa selkeästi maksamaansa enemmän takaisin. Sen tason puolustaminen kuuluukin edellä todetun mukaisesti Suomen kannalta olennaisiin neuvottelukysymyksiin. Tehtävää ei helpota se, että useat EU:n perinteiset maatalousmaat, joiden EU:n keskiarvoa korkeampi tukitaso olisi laskemassa suorien tukien tasauksen seurauksena, vaikuttavat hakevan laskulle kompensatiota maaseudun kehittämisrahoituksen kautta.

Viitaten edellä todettuun valiokunta korostaa sitä, että ratkaisut EU:n tulevista rahoituskehyksistä nivoutuvat kiinteästi EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamiseen. Valiokunta on eri yhteyksissä ottanut kantaa yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen, viimeksi lausunnossaan MmVL 19/2012 vp — U 69/2011 vp.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia ja erityisesti sitä,

— että Suomen menestyminen EU:n maatalous- ja maaseutupolitiikan rahoituksesta käytävissä neuvotteluissa on erittäin keskeistä suomalaisen maatalouden ja maaseudun tulevaisuudelle ja

— että menestymisellä on suora yhteys myös neuvotteluista saavutettavaan Suomen kokonaislopputulokseen, koska Suomen EU:lta saamista jäsenmaksun vastineista maatalous ja maaseutu muodostavat 70 prosenttia.

MmVL 27/2012 vp — U 40/2011 vp

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Timo V. Korhonen /kesk
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Pirkko Mattila /ps (osittain)
jäs.	Heikki Autto /kok	Jari Myllykoski /vas (osittain)
	Markku Eestilä /kok (osittain)	Mats Nylund /r
	Satu Haapanen /vihr	Kari Rajamäki /sd (osittain)
	Lasse Hautala /kesk	Janne Sankelo /kok
	Reijo Hongisto /ps	Arto Satonen /kok
	Anne Kalmari /kesk	Katja Taimela /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius
valiokuntaneuvos Jaakko Autio.